

ВИСНОВОК
на проект Закону України «Про спорт»

У поданому законопроекті пропонується визначити «загальні правові, організаційні, соціальні й економічні основи спорту, права і обов'язки спортивних організацій та спортсменів, основи фінансування спорту, у тому числі підтримку спортивних організацій, регулює суспільні відносини у створенні умов для розвитку спорту, встановлює принципи управління спортом в Україні, засади державної політики у сфері спорту» (преамбула проекту). При цьому чинний Закон України «Про фізичну культуру і спорт» (далі – Закон) пропонується визнати таким, що втратив чинність (п. 11 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення»). Також у розділі VIII «Прикінцеві та перехідні положення» пропонуються відповідні зміни до цілого ряду законодавчих актів України.

Метою прийняття проекту, відповідно до п. 2 пояснювальної записки, є «формування сучасної децентралізованої моделі управління спортивної сфери, що базується на засадах європейських стандартів та передбачає забезпечення рівного доступу до занять спортом для всіх категорій населення, утвердження принципів чесної конкуренції, дотримання етичних норм і стандартів доброчесності, протидію застосуванню допінгу, а також сприяння розвитку самоврядних, демократичних та відповідальних спортивних організацій».

Законопроект включений до Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2026 рік (п. 264), затвердженого постановою Верховної Ради України від 10.02.2026 № 4774-ІХ. Відповідальні за розроблення і подання – Міністерство молоді та спорту України та Кабінет Міністрів України відповідно.

Підтримуючи в цілому ідею оновлення чинного законодавства у сфері фізичної культури і спорту, Головне управління разом з тим вважає за необхідне висловити щодо змісту поданого законопроекту наступне.

1. Викликає зауваження термінологія законопроекту.

1.1. У визначенні деяких термінів, які пропонується навести у ст. 1 проекту, закладена логічна помилка «коло у визначенні», яка проявляється у визначенні поняття через це ж саме поняття. Це, зокрема, відноситься до дефініцій термінів: «оздоровчі заходи», «спортивні заходи», «спортивне змагання».

1.2. Вбачаємо відсутність потреби у визначенні в ст. 1 проекту змісту терміну «фізкультурно-спортивна реабілітація», оскільки воно, з окремими відмінностями, дублює визначення даного поняття у ст. 1 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні». За цих умов юридично коректнішим виглядання зазначення у ст. 1 проекту того, що термін «фізкультурно-спортивна реабілітація» вживається у ньому у значенні, наведеному у Законі України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні».

1.3. Аналіз змісту приписів щодо наданого у проекті поняття «службово-прикладний та військово-прикладний спорт» (абз. 23 ч. 1 ст. 1 проекту) та порядку його забезпечення (ст. 44 проекту) дозволяє зробити висновок, що вони містять неточності та суперечності, які можуть бути неоднозначно розтлумачені та застосовані на практиці.

1.3.1. Виходячи зі змісту визначення службово-прикладного та військово-прикладного спорту (див. абз. 23 ч. 1 ст. 1 проекту), такий напрям спорту повинен організовуватися для *військовослужбовців і працівників Збройних Сил України* (далі – ЗСУ), *інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб* для їхньої підготовки та виконання службових обов'язків.

У такому разі слід звернути увагу на особливості комплектування особовим складом ЗСУ, інших військових формувань та правоохоронних органів, а також на правовий статус працівників цих військових формувань і органів.

Згідно з приписами законів, особовий склад ЗСУ та Національної гвардії України складається з *військовослужбовців і працівників ЗСУ* (ч. 1 ст. 5 Закону України «Про Збройні Сили України», ч. 1 ст. 9 Закону України «Про Національну гвардію України»); до особового складу Державної спеціальної служби транспорту входять *військовослужбовці, державні службовці та працівники* (ст. 5 Закону України «Про Державну спеціальну службу транспорту України»); до особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України належать *військовослужбовці, державні службовці та інші працівники* (ч. 1 ст. 11 Закону України «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України»); кадри Служби безпеки України складають: *співробітники-військовослужбовці, працівники, які уклали трудовий договір із Службою безпеки України, а також військовослужбовці строкової служби* (ч. 1 ст. 19 Закону України «Про Службу безпеки України»); до особового складу Державної прикордонної служби України входять *військовослужбовці та працівники* Державної прикордонної служби України (ч. 1 ст. 14 Закону України «Про Державну прикордонну службу України»). У Законі України «Про Національну поліцію» наявне поняття «працівники поліції», до яких відносять поліцейських та державних службовців (ч. 2 ст. 3 вказаного Закону).

Працівники ЗСУ, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, правоохоронних органів є окремою категорією, до яких здебільшого відносять осіб, які працюють за трудовими договорами та трудові відносини яких регулюються законодавством про працю. До них відноситься персонал, що виконує адміністративні та допоміжні у цих органах функції з прибирання території, ремонтні роботи або медичні функції тощо. Відповідно, на таких осіб не поширюється спеціальне законодавство у сфері військової служби або законодавство, що регулює діяльність правоохоронних органів, а вони підпадають під дію регулювання Кодексу законів про працю України (див. ч. 4 ст. 5 Закону України «Про Збройні Сили України», ч. 6 ст. 9 Закону України «Про Національну гвардію України», ч. 3 ст. 16 Закону України «Про Державну спеціальну службу транспорту України», ч. 6 ст. 11 Закону України «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України», ст. 21 Закону України «Про Службу безпеки України», ч. 6 ст. 14 Закону України «Про Державну прикордонну службу України»).

Тому, на нашу думку, норми проекту про те, що для цих осіб повинна забезпечуватися організація «службово-прикладного та військово-прикладного спорту», що пов'язаний із виконанням їхніх службових обов'язків, не відповідають їхньому правовому статусу.

З огляду на це вважаємо, що у цьому випадку слід з'ясувати, на яку саме категорію осіб передбачається поширювати приписи про необхідність організації службово-прикладного та військово-прикладного спорту, після чого точно окреслити цю категорію осіб. Окрім того, для однозначного розуміння та застосування цих приписів вважаємо за доцільне розділити поняття «службово-прикладний спорт» та «військово-прикладний спорт», оскільки вони стосуються різних категорій осіб (особового складу правоохоронних органів та військовослужбовців відповідно).

1.3.2. Також слід звернути увагу на використані у абз. 23 ч. 1 ст. 1 проекту поняття «рятувальні та інші спеціальні служби».

Слід зазначити, що більш вживаним у законодавстві є не поняття «спеціальна служба», а «правоохоронні органи спеціального призначення», до яких згідно із ч. 2 ст. 1 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» відносять органи, посади в яких комплектуються військовослужбовцями (наприклад, Служба безпеки України, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації, Служба зовнішньої розвідки України тощо). Також в законодавстві наявне поняття «розвідувальні органи», до яких відносяться: Служба зовнішньої розвідки України; розвідувальний орган Міністерства оборони України; розвідувальний орган центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону (ч. 1 ст. 5 Закону України «Про розвідку»).

Що стосується поняття «рятувальна служба», то з цього приводу слід зазначити, що у Кодексі цивільного захисту України використовуються поняття: аварійно-рятувальна служба (п. 1 ч. 1 ст. 2), непрофесійні об'єктові аварійно-рятувальні служби (п. 27 ч. 1 ст. 2), неспеціалізована аварійно-рятувальна служба (п. 28 ч. 1 ст. 2), оперативно-рятувальна служба цивільного захисту (п. 30 ч. 1 ст. 2), рятувальник (ч. 1 ст. 109). Особомою категорією є особи рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, які проходять державну службу особливого характеру (ст. 101 зазначеного Кодексу).

Зважаючи на це, з метою забезпечення системності законодавчої термінології у проекті вбачаємо слушним використовувати загальні назви органів, що зазвичай є вживаними у чинних законодавчих приписах.

Аналогічне зауваження стосується також змісту ст. 34 проекту, у якій врегульовуються питання фізичної підготовки, організації спорту у ЗСУ та інших військових формуваннях, утворених відповідно до законів України, у правоохоронних органах, рятувальних та інших спеціальних службах

1.3.3. У ч. 2 ст. 44 проекту передбачається, що розвиток службово-прикладного та військово-прикладного спорту забезпечують *центральный орган виконавчої влади, якому підпорядковані ЗСУ*, інші центральні органами виконавчої влади, які здійснюють керівництво військовими формуваннями, утвореними відповідно до законів України, правоохоронні органи, рятувальні та інші спеціальні служби, спортивні федерації та громадські об'єднання спортивної спрямованості.

Слід зазначити, що ЗСУ – це військове формування, на яке відповідно до Конституції України покладаються оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності (ст. 1 Закону України «Про Збройні Сили України»). Військово-політичне та адміністративне керівництво ЗСУ здійснює Міністр оборони України, а безпосереднє військове керівництво – Головнокомандувач ЗСУ (ч.ч. 1, 5 ст. 8 Закону України «Про Збройні Сили України»).

Тому некоректним є формулювання у вказаному приписі про *центральный орган виконавчої влади, якому підпорядковані ЗСУ*.

При цьому, оскільки посада Міністра оборони України зазначена в Конституції України (п. 12 ч. 1 ст. 85, п. 10 ч. 1 ст. 106), то у законодавчих актах варто використовувати повну назву міністерства (на відміну від інших міністерств, назви яких не зазначені в Основному Законі України).

Тому у цьому випадку слід було б вказувати про забезпечення розвитку військово-прикладного спорту у ЗСУ Міністерством оборони України.

1.4. Викликає сумніви дефініція терміну *національний календарний план оздоровчих, спортивних заходів та спортивних змагань*, що визначається як «документ, в якому на відповідний рік визначаються організаційні та фінансові питання щодо забезпечення проведення відповідних заходів та який затверджується та оприлюднюється спортивною організацією у системі «Цифровий спорт» у порядку, визначеному центральним органом виконавчої

влади, що забезпечує формування державної політики у сфері спорту» (абз. 15 ч. 1 ст. 1 проекту). Однак, відповідно до чинної редакції ч. 1 ст. 1 Закону «Єдиний календарний план фізкультурно-оздоровчих, спортивних заходів та спортивних змагань України – документ, у якому на відповідний рік визначаються організаційні та фінансові питання щодо забезпечення проведення відповідних заходів та який затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту, у встановленому ним порядку». Отже, якщо мається на увазі, що відповідний документ втрачає статус правового акту (адже затверджуватиметься не державним органом, а спортивною організацією), то, на нашу думку, виглядає не достатньо обґрунтованим використання у його назві поняття «національний».

1.5. У проекті згадуються власні назви громадських об'єднань (*Національний олімпійський комітет України* (ст. 24), *Спортивний комітет України* (ст. 25), *Національний комітет спорту інвалідів України* (ст. 26), а також спеціалізований державний заклад – *Український центр зі спорту осіб з інвалідністю* (ст. 21)), що, на нашу думку, є недоречним, оскільки з часом їх може бути змінено, відповідні громадські об'єднання можуть бути ліквідовані чи реорганізовані. Тому більш правильним було б використовувати узагальнені назви.

Крім того, надання певних прав окремим, конкретно визначеним суб'єктам, у законодавчих нормах виглядає як надання їм переваг перед іншими суб'єктами відповідної сфери відносин та порушення принципу рівності громадських об'єднань.

1.6. Визначення деяких термінів («бюджетний грант у сфері спорту», «спортивне спорядження та обладнання», «меценат спорту», «отримувач меценатської допомоги», «бенефіціар») пропонується навести у ст.ст. 52, 53, 57 проекту. Зазначимо, що визначення термінів, які використовуються у законодавчому акті, з точки зору законодавчої техніки доцільно розміщувати в одній статті, яка присвячена відповідним питанням, наприклад у ст. 1 законопроекту, яка має назву «Визначення термінів», а не по всьому його тексту.

1.7. У положеннях законопроекту (ч. 2 ст. 21, ч.ч. 2, 4 ст. 26,), як і в чинній редакції Закону, згадується про *Міжнародний спортивний комітет глухих*. Звертаємо увагу, що на офіційному веб-сайті згаданої міжнародної організації зазначена інша назва, а саме – «*Міжнародний комітет спорту глухих*»¹.

1.8. У тексті проекту вживається термін «підприємство» (ч. 3 ст. 15, ч. 2 ст. 52 проекту). Однак звертаємо увагу, що 28.02.2025 набрав чинності Закон України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб», згідно з п. 1 ст. 13 якого «створення юридичних осіб в організаційно-правових формах державного підприємства (державного комерційного підприємства, державного некомерційного підприємства, казенного підприємства), комунального підприємства (комунального комерційного

¹ URL: <http://www.ciiss.org/icsd/constitution>

підприємства, комунального некомерційного підприємства), спільного комунального підприємства, приватного підприємства, іноземного підприємства, дочірнього підприємства, підприємства об'єднання громадян (релігійної організації, профспілки), підприємства споживчої кооперації забороняється», а згідно з ч. 1 ст. 14 якого «протягом шести місяців з дня введення в дію цього Закону учасники (засновники) підприємства, уповноважений суб'єкт управління об'єктами державної власності приймають рішення про припинення підприємства (крім державних некомерційних підприємств), єдиним учасником (засновником) якого є держава, крім підприємств, щодо яких відкрито провадження у справі про банкрутство».

За цих умов юридично коректнішим виглядає використання у проекті замість терміну «підприємство» терміну «товариство».

1.9. У проекті, на наш погляд, слід чітко визначитись із співвідношенням понять «фінансова підтримка» та «бюджетний грант».

Так, за змістом, зокрема, ч. 2 ст. 10, ч.ч. 4, 5, 8 ст. 52 проекту, вказані поняття є різновидами бюджетного фінансування, тоді як за змістом ч. 4 ст. 22 проекту, де зазначається, що «громадські об'єднання спортивної спрямованості можуть отримувати з державного та місцевих бюджетів *фінансову підтримку у вигляді бюджетних грантів ...*», зазначені поняття розмежовані, що, на нашу думку, цілком обґрунтовано, оскільки бюджетний грант є *формою фінансової* (у даному випадку бюджетної) підтримки. До того ж, безпосередньо у проекті визначається зміст поняття «*бюджетний грант у сфері спорту – цільова допомога у вигляді коштів або майна, що надається на безоплатній і безповоротній основі за рахунок коштів державного та/або місцевих бюджетів, міжнародної технічної допомоги на реалізацію окремих проектів у сфері спорту*» (абз. 2 ч. 5 ст. 52).

2. У абз. 5 ч. 1 ст. 1 проекту пропонується визначити, що «*громадське об'єднання спортивної спрямованості* – громадська організація, яка створюється з метою реалізації та захисту громадянами прав і свобод у сфері спорту, задоволення потреб його членів у зазначеній сфері *та розвитку окремих видів, напрямів спорту*». Так само припис, за яким громадські об'єднання спортивної спрямованості «*забезпечують розвиток визначених видів, напрямів спорту*», знайшов відображення у ч. 2 ст. 22 проекту.

Крім того у проекті передбачено створення та функціонування спортивних організацій зі статусом громадських об'єднань, зокрема, спортивних федерацій (ст. 12), спортивних федерацій осіб з інвалідністю (ст. 13), Національного олімпійського комітету України (ст. 24), спортивного комітету України (ст. 25), Національного комітету спорту інвалідів України (ст. 26).

Вважаємо, що зазначене не зовсім корелюється із приписами ст. 36 Конституції України, відповідно до яких: громадяни України мають право на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації для здійснення і захисту своїх прав і свобод та задоволення політичних, економічних, соціальних,

культурних та інших інтересів, за винятком обмежень, встановлених законом в інтересах національної безпеки та громадського порядку, охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей (ч. 1); ніхто не може бути примушений до вступу в будь-яке об'єднання громадян чи обмежений у правах за належність чи неналежність до політичних партій або громадських організацій (ч. 4); усі об'єднання громадян рівні перед законом (ч. 5).

Відповідні конституційні положення знайшли своє відображення у базовому Законі України «Про громадські об'єднання» де зазначається, що «громадське об'єднання – «добровільне об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів» (ч. 1 ст. 1). Громадські об'єднання утворюються і діють, зокрема, на принципах: добровільності, самоврядності, рівності перед законом (п.п. 1, 2, 4 ч. 1 ст. 3). Добровільність передбачає право особи на вільну участь або неучасть у громадському об'єднанні, у тому числі в його утворенні, вступі в таке об'єднання або припиненні членства (участі) в ньому (ч. 2 ст. 3). Самоврядність передбачає право членів (учасників) громадського об'єднання самостійно здійснювати управління діяльністю громадського об'єднання відповідно до його мети (цілей), визначати напрями діяльності, а також невтручання органів державної влади, інших державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування в діяльність громадського об'єднання, крім випадків, визначених законом. (ч. 3 ст. 3) Рівність перед законом передбачає, що громадські об'єднання є рівними у своїх правах та обов'язках відповідно до закону з урахуванням організаційно-правової форми, виду та/або статусу такого об'єднання (ч. 5 ст. 3).

Виходячи з наведеного вважаємо, що забезпечення розвитку спорту є компетенцією держави в особі її органів, а покладення цих завдань на громадські об'єднання виглядає юридично некоректним.

3. У проекті наявні численні положення, що адресовані державі (наприклад: «Держава створює умови для розвитку ...» (ч. 2 ст. 4); «Держава підтримує розвиток паролімпійського і дефлімпійського руху в Україні ...» (ч. 3 ст. 26); «Держава сприяє розвитку сфери спорту на засадах вільної та добросовісної конкуренції» (ч. 1 ст. 27); «Держава забезпечує розвиток адаптивного спорту...» (ч. 1 ст. 37); «Держава визнає особливу соціальну значимість цього напрямку спорту...» (ч. 1 ст. 45); «Держава бере участь у підготовці, перепідготовці та підвищенні кваліфікації фахівців сфери спорту...» (ч. 1 ст. 55); «Держава гарантує фізичним і юридичним особам можливість вільно здійснювати меценатську діяльність у сфері спорту» (ч. 6 ст. 57); «Держава сприяє міжнародному співробітництву у сфері спорту...» (ч. 2 ст. 60). Подібні формулювання притаманні здебільшого нормам Конституції, а не

законів України, в яких мають визначатися конкретні повноваження державних органів, інших учасників відповідних суспільних відносин, а не держави в цілому.

4. У законопроекті наявні декларативні положення, які не наповнені конкретним нормативним змістом та не встановлюють конкретних прав і обов'язків учасників відповідних суспільних відносин.

Зазначене стосується, зокрема, приписів проекту, якими передбачається, що центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері спорту *«сприяє розвитку системи «Цифровий спорт» у сфері спорту»* (ч. 1 ст. 7 проекту); центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері спорту *«сприяє розвитку спортивних організацій»* (ч. 2 ст. 7 проекту); *«держава сприяє розвитку сфери спорту на засадах вільної та добросовісної конкуренції»* (ч. 1 ст. 27 проекту).

Про «сприяння» також йдеться в ч. 2 ст. 38 проекту («органи державної влади та органи місцевого самоврядування *сприяють* розвитку дитячо-юнацького спорту в спортивних організаціях»); ч. 2 ст. 41 проекту («центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері спорту, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері освіти *сприяють* розвитку учнівського спорту»); ч. 2 ст. 42 проекту («центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері спорту, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері освіти *сприяють* розвитку студентського спорту») та інших приписах.

Разом з тим, правові механізми та форми такого «сприяння» (під яким можна розуміти «допомогу» чи «підтримку») у проекті не визначено та не розкрито. Відтак реалізація відповідних приписів може створити труднощі в правозастосуванні, адже вони, на нашу думку, суперечать принципу законності діяльності органів публічної влади, закріпленого у ч. 2 ст. 19 Конституції України, відповідно до якої «органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України». Таким чином, конституційно визначено, що за межами компетенції, визначеної Конституцією України та законами, тобто, на власний розсуд, органи публічної влади діяти не можуть. Водночас положення закону мають відповідати принципу правової визначеності закону, який передбачає, що закон повинен бути сформульований таким чином, щоб кожний суб'єкт його застосування міг чітко усвідомити свої права і обов'язки у сфері, що ним регулюються.

5. У законопроекті наявні й інші положення, які характеризуються недостатньою правовою визначеністю та можуть не відповідати конституційному принципу верховенства права (в частині забезпечення правової визначеності, ясності і недвозначності норм, як складових цього принципу).

5.1. У проекті не розкрито, що мається на увазі під: «створенням умов для розвитку спорту» (ч.ч. 1, 2 ст. 7); «маніпулювання спортивними змаганнями» (ч. 2 ст. 7); «належним медичним та науковим забезпеченням» (ч. 1 ст. 17, ч. 1 ст. 18); «високими спортивними результатами» (ст. 1, ч. 1 ст. 19); «належними умовами» (ч. 1 ст. 21); «належним рівнем підготовки тренерів» (ч. 2 ст. 27); «забезпеченням належної якості надання послуг у сфері спорту членами» (п. 1 ч. 1 ст. 32).

5.2. Численне вживання у законопроекті слів «тощо» (ч. 4 ст. 54, зміни до ч. 4 ст. 5 Закону України «Про Національну гвардію України»), «зокрема» (ст. 1, ч. 3 ст. 2, ч. 2 ст. 7, ч. 2 ст. 9, ч.ч. 4, 6 ст. 13, ч. 3 ст. 15, ч. 3 ст. 16 та ін.), не властиві законодавчому акту, адже не надають йому належної правової визначеності та не сприятиме однозначному тлумаченню та застосуванню правових норм на практиці.

6. Відповідно до ч. 2 ст. 2 проекту «автономія спортивних організацій здійснюється в межах Конституції та законів України. Інші закони України можуть встановлювати спеціальні вимоги до діяльності спортивних організацій у питаннях публічного інтересу». З наведеного не випливає, про які «інші закони України» йдеться у другому реченні, адже формулювання у першому реченні – «та законів України» – є всеохоплюючим.

7. Доцільність відтворення у проекті ст. 6 «Механізми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дитиною в спортивних організаціях, в яких у колективах перебувають діти», яка за змістом дублює ст. 4⁻² чинної редакції Закону викликає обґрунтовані сумніви з огляду на наступне.

Відповідний механізм унеможливлення жорстокого поводження з дитиною міститься у окремому законі – Законі України «Про охорону дитинства» (ст. 10⁻¹). Отже, з метою уніфікації відповідного механізму, достатньо у проект включити відповідну бланкетну норму до згаданого припису Закону України «Про охорону дитинства». Адже відповідні положення поширюють свою дію на всі заклади (установи), в яких перебувають діти, що не потребує їх дублювання в інших окремих законах. Крім того, з точки зору вимог законодавчої техніки, невиправданим вбачається повторення (дублювання) одних і тих самих нормативних приписів у різних законодавчих актах, оскільки його наслідком у майбутньому стане необхідність одночасного внесення змін до обох законів або виникнення колізії між ними, якщо такі одночасні зміни не будуть внесені.

8. Вважаємо, що положення законопроекту стосовно повноважень центральних органів виконавчої влади у сфері спорту потребують доопрацювання.

Доцільно звернути увагу на приписи базового закону у сфері організації, повноважень та порядку діяльності центральних органів виконавчої влади України (Закону України «Про центральні органи виконавчої влади»), якими передбачено, що систему центральних органів виконавчої влади складають міністерства України та інші центральні органи виконавчої

влади (абз. 1 ч. 1 ст. 1). Міністерства забезпечують формування та реалізують державну політику в одній чи декількох сферах, а інші центральні органи виконавчої влади виконують окремі функції з реалізації державної політики (абз. 1 ч. 2 ст. 1). При цьому, центральні органи виконавчої влади утворюються для виконання окремих функцій з реалізації державної політики як служби, агентства, інспекції, комісії, бюро (в залежності від їх основних завдань) (ч. 1 ст. 16, ст. 17 вищезазначеного Закону).

Натомість у тексті проекту вживається неповне формулювання узагальненої назви міністерства – «центральный орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері спорту». Зокрема, відповідна назва вживається в ст. 7 та інших статтях проекту Закону, новій редакції абз. 4 ч. 3 ст. 21 Закону України «Про освіту», абз. 2 ч. 3 ст. 9 Закону України «Про фахову передвищу освіту»). Разом з тим, у низці положень проекту окремо закріплюються повноваження центрального органу виконавчої влади, що «реалізує державну політику у сфері спорту» (а не виконує окремі функції з реалізації відповідної державної політики). Положення про центральный орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері спорту наведені у ст.ст. 1, 7, 12, 13, 15, 22, 26, 30, 31, 32, 47, 49, 50, 52, 54, 54⁻¹ та 56 проекту, водночас, про центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері спорту згадується у ст. ст. 1, 7, 12, 13, 15, 17, 19, 21, 22, 25, 27, 29, 30, 31, 37, 41, 42, 48, 51, 56, 60 проекту. При цьому у проекті на центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері спорту покладається досить широке коло повноважень, які, до того ж, перетинаються із повноваженнями «центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері спорту». Зокрема, дублюються повноваження щодо: здійснення міжнародного співробітництва у сфері спорту, здійснення відповідно до законодавства функції з управління об'єктами державної власності, створення умов для розвитку спорту, взаємодії з центральними органами виконавчої влади, іншими органами державної влади та органами місцевого самоврядування у сфері спорту.

Виходячи із приписів ч. 3 ст. 7 проекту, в яких зазначено, що «порядок взаємодії між центральними органами виконавчої влади у сфері спорту, між центральними органами виконавчої влади у сфері спорту зі спортивними організаціями встановлюється Кабінетом Міністрів України» можна дійти висновку, що у проекті мова йде про різні центральні органи виконавчої влади у сфері спорту.

За такого підходу складається враження, що наведеними законодавчими приписами передбачається, що замість міністерства у сфері спорту має функціонувати, принаймні два, центральних органи виконавчої влади, які за сферою впливу та обсягом і змістом повноважень будуть близькими до статусу міністерства. Однак, такий підхід не узгоджується, на наш погляд, з положеннями наведеного вище базового законодавчого акту щодо побудови системи центральних органів виконавчої влади.

Принагідно звертаємо увагу, що на сьогоднішній день Міністерство молоді та спорту України (Мінмолодьспорт) є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, *що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах фізичної культури і спорту* (див. абз. 2 п. 1 Положення про Міністерство молоді та спорту України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 220).

Додатково також зазначимо, що виходячи з назви ст. 7 проекту у ній мали б визначатися й повноваження інших центральних органів виконавчої влади у сфері спорту. Водночас у її змісті такі повноваження відсутні.

9. Редакційно невдалим виглядає припис ч. 1 ст. 10 проекту, за яким *«з метою впровадження європейської моделі спорту та адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, дотримання Олімпійської Хартії, Конституції Міжнародного Паралімпійського комітету, Європейської спортивної хартії спортивні організації з метою забезпечення фінансуванням за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів, повинні здійснювати свою діяльність відповідно до принципів належного врядування в спорті, визначених частиною третьої цієї статті»*. Зокрема, з пропонованої редакції не вбачається розкритим зв'язок між обома цілями, а також вказаних цілей з вимогою щодо дотримання спортивними організаціями відповідних принципів.

10. Численні уточнення у проекті, що для отримання бюджетного фінансування діяльність відповідних суб'єктів *«повинна відповідати принципам належного врядування у спорті, визначеним у статті 10 розділу I цього Закону»* (ч. 4 ст. 11) або статuti цих суб'єктів повинні відповідати цим принципам (ч. 2 ст. 12, ч. 2 ст. 13, ч. 2 ст. 24, ч. 2 ст. 25, ч. 2 ст. 26), вважаємо зайвими, оскільки ч.ч. 1, 2 ст. 10 проекту вже встановлено, що *«з метою впровадження європейської моделі спорту та адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, дотримання Олімпійської Хартії, Конституції Міжнародного Паралімпійського комітету, Європейської спортивної хартії спортивні організації з метою забезпечення фінансуванням за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів, повинні здійснювати свою діяльність відповідно до принципів належного врядування в спорті, визначених частиною третьої цієї статті»*. Спортивні клуби, зареєстровані як громадська організація, спортивні федерації, спортивні федерації осіб з інвалідністю, громадські об'єднання спортивної спрямованості, Національний олімпійський комітет України, Спортивний комітет України, Національний комітет спорту інвалідів України що здійснюють свою діяльність *відповідно до принципів належного врядування* в спорті можуть забезпечуватися фінансуванням за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів у вигляді фінансової підтримки та бюджетних грантів у сфері спорту». Тобто, вказаними приписами ап'орі встановлено загальну вимогу щодо такої відповідності.

11. Положення ст. 19 проекту, яка визначає правовий статус закладів спеціалізованої освіти спортивного профілю із специфічними умовами навчання, потребує додаткового узгодження з чинним законодавством у сфері освіти.

11.1. Так, у ч. 1 цієї статті такі заклади одночасно визначаються як заклади загальної середньої, фахової передвищої або вищої освіти і водночас як «спортивні організації». Згідно з п. 6 ч. 1 ст. 22 Закону України «Про освіту», закладом освіти є «*юридична особа публічного або приватного права, основним видом діяльності якої є освітня діяльність*», тоді як у проекті визначається, що «спортивні організації – юридичні особи будь-якої форми власності, що забезпечують розвиток спорту» (ст. 1). Така законодавча конструкція у проекті створює ризик змішування різних правових статусів і невизначеності щодо правового режиму діяльності цих суб'єктів. Крім того, визначення мети діяльності таких закладів як «*поповнення національних збірних команд*» дещо звужує освітню складову, що має бути збалансована відповідно до вимог ч. 1 ст. 21 Закону України «Про освіту», де спеціалізована освіта визначається як така, що спрямована на «*здобуття компетентностей у відповідній сфері професійної діяльності під час навчання у безперервному інтегрованому освітньому процесі*».

11.2. Положення ч. 2 ст. 19 проекту про набуття статусу закладу спеціалізованої освіти спортивного профілю із специфічними умовами навчання за рішенням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері спорту потребує узгодження із Законом України «Про освіту», який у абз. 1 ч. 2 ст. 25 визначає, що *створення, реорганізація, ліквідація та зміна типів закладів освіти, затвердження статуту належить до повноважень засновника*.

11.3. У ч. 3 ст. 19 проекту пропонується передбачити, що засновниками закладів спеціалізованої освіти спортивного профілю із специфічними умовами навчання відповідно до закону можуть бути, зокрема, заклади вищої освіти. Водночас відповідне повноваження не передбачено базовим Законом України «Про вищу освіту», а зміни до нього поданим проектом також не пропонуються.

12. У ч. 1 ст. 21 проекту пропонується передбачити, що «спеціалізований державний заклад – Український центр зі спорту осіб з інвалідністю, *створений центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері спорту, забезпечує належні умови для реалізації державної політики у сфері спорту осіб з інвалідністю, у тому числі дитячо-юнацького спорту, здійснює заходи з організації спорту осіб з інвалідністю, у тому числі щодо спорту вищих досягнень, фізкультурно-спортивної реабілітації*. Водночас Український центр зі спорту осіб з інвалідністю діє відповідно до *Положення, затвердженого Кабінетом Міністрів України*».

Наведений підхід, на нашу думку, виглядає суперечливим (адже з проекту не випливає чому створення відповідної структури та затвердження її положення здійснюється різними суб'єктами) і не корелюється з п. 18 ч. 4 ст. 19 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади», виходячи з якого *затвердження положень (статутів) підприємства, установи, організації покладається на керівника центрального органу виконавчої влади, який «утворює, ліквідує, реорганізовує підприємства, установи, організації*.

Крім того, викликає зауваження підхід, за якого питання існування зазначеного державного закладу вирішується на законодавчому рівні, тоді як воно має вирішуватись в межах системи органів виконавчої влади і віднесене до компетенції центрального органу виконавчої влади (вищенаведений п. 18 ч. 4 ст. 19 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади»).

13. У ч. 3 ст. 12 проекту передбачається, що «спортивна федерація може мати всеукраїнський або регіональний статус». Однак, звертаємо увагу, що Закон України «Про громадські об'єднання» не передбачає такого чіткого поділу за територіальністю.

Крім цього, ст. 19 зазначеного Закону визначає, що громадське об'єднання лише може мати всеукраїнський статус за умови наявності відокремлених підрозділів у більшості адміністративно-територіальних одиниць України та відповідного підтвердження у встановленому порядку. Оскільки підтвердження всеукраїнського статусу та відмова від нього є добровільними, набуття такого статусу є виключно правом, а не обов'язком організації, і має здійснюватися лише на добровільних засадах.

Також зазначимо, що положення абз. 3 ч. 3 ст. 12 проекту, згідно з яким «до всеукраїнських спортивних федерацій належать спортивні федерації, діяльність яких поширюється на територію всієї України та які є членами відповідної міжнародної спортивної федерації, яка розвиває відповідний вид (види) спорту (крім спортивних федерацій, що розвивають національні види спорту, службово-прикладний та військово-прикладний спорт, за умови відсутності відповідної міжнародної спортивної федерації)» не враховує положень ст. 19 Закону України «Про громадські об'єднання», якою визначено, що «громадське об'єднання, зареєстроване в установленому законом порядку, може мати всеукраїнський статус за наявності у нього відокремлених підрозділів у більшості адміністративно-територіальних одиниць, зазначених у частині другій статті 133 Конституції України, і якщо таке громадське об'єднання підтвердило такий статус у порядку, встановленому Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань»».

Принагідно також звертаємо увагу, що, враховуючи норми ч. 2 ст. 133 Конституції України, відповідні положення ч.ч. 3, 4 ст. 12 проекту доцільно уточнити – в частині згадки в них про Автономну Республіку Крим поряд із відповідними областями, містами Києвом та Севастополем.

Аналогічні за змістом зауваження повною мірою відносяться і до положень ст. 13 проекту, де визначається, що: «спортивна федерація осіб з інвалідністю може мати регіональний або всеукраїнський статус з відповідної нозології інвалідності...», «до регіональних спортивних федерацій осіб з інвалідністю належать спортивні федерації осіб з інвалідністю, діяльність яких поширюється на територію відповідної області, міст Києва та Севастополя» (ч. 3) та закріплюються основні завдання регіональних спортивних федерацій осіб з інвалідністю (ч. 5).

14. На відміну від чинного Закону, в проекті пропонується передбачити функціонування саморегулівних організацій тренерів у сфері спорту (ст. 23).

14.1. У назві організації «саморегулівні організації тренерів у сфері спорту» не враховано того, що термін саморегулівна організація більш притаманний для організацій (суб'єктів господарювання), які регулюють певну сферу або вид господарської діяльності. Для професійного самоврядування фізичних осіб доцільним є вжиття терміну *організації, які здійснюють професійне самоврядування* (професійна організація). Сутністю професійного самоврядування є організація та управління окремою професією самими її представниками (професіоналами), які можуть бути як найманими працівниками, так і суб'єктами господарювання, в тому числі регулюванням доступу до відповідної професії. Як правило до таких професій належать адвокат, нотаріус, архітектор, лікар та інші. Отже, об'єктом професійного самоврядування є професія і доступ до неї, а суб'єктом – фізичні особи-професіонали. При саморегулюванні господарської діяльності відбувається регулювання поведінки на ринку, а не професійного статусу особи. Тобто, професійне самоврядування регулює поведінку професіонала, а не економічну діяльність.

Наприклад, відповідно до ч. 1 ст. 47 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» *Асоціація приватних виконавців України є некомерційною професійною організацією, що об'єднує всіх приватних виконавців України та утворюється з метою забезпечення реалізації завдань самоврядування приватних виконавців.* Згідно із ч. 1 ст. 45 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» *Національна асоціація адвокатів України є недержавною некомерційною професійною організацією, яка об'єднує всіх адвокатів України та утворюється з метою забезпечення реалізації завдань адвокатського самоврядування.*

Зауважимо також, що у проекті не визначаються мета діяльності саморегулівної організації (далі – СРО), порядок її створення, права і обов'язки її членів, взаємодія з органами державної влади, структура СРО, порядок фінансування тощо, що свідчить про декларативний характер пропонованих положень та може суттєво ускладнити реальну діяльність зазначених організацій.

14.2. У ч. 2 ст. 23 проекту визначено, що *«утворення та порядок діяльності саморегулівних організацій тренерів у сфері спорту регулюються законодавством про громадські об'єднання з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом».* Зазначене положення не узгоджується із Законом України «Про громадські об'єднання», оскільки відповідно до його п. 5 ч. 2 ст. 2 дія цього Закону *не поширюється* на суспільні відносини у сфері утворення, реєстрації, діяльності та припинення *саморегулівних організацій, організацій, які здійснюють професійне самоврядування.*

14.3. У ч. 5 ст. 23 проекту визначається, що «саморегульними організаціями тренерів у сфері спорту у виді (видах) спорту виступає *тренерська рада відповідної всеукраїнської спортивної федерації, всеукраїнської спортивної федерації осіб з інвалідністю, що розвиває відповідний вид (види) спорту*». Зауважимо, що вказане положення не узгоджується із ч. 1 цієї статті проекту, відповідно до якої «саморегульні організації тренерів у сфері спорту є *добровільними неприбутковими об'єднаннями тренерів, що отримали свій статус відповідно до вимог цього Закону...*».

15. У проекті зустрічаються приписи, які передбачають «співпрацю» центральних органів виконавчої влади з громадськими об'єднаннями спортивного спрямування на *договірній основі*. Зокрема, відповідно до ч. 4 ст. 25 проекту «центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері спорту *співпрацює* зі Спортивним комітетом України щодо розвитку неолімпійських видів спорту *на підставі договору*, надає йому фінансову підтримку та організаційну допомогу з державного бюджету щодо розвитку неолімпійських видів спорту».

Однак, у проекті не розкривається, яка правова природа такого договору, його предмет, порядок виконання, обов'язки сторін, відповідальність за порушення/невиконання. Зі свого боку Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» не передбачає відповідної форми взаємодії центральних органів виконавчої влади з іншими суб'єктами, які є об'єктами владного впливу.

У абз. 2 ч. 7 ст. 12 проекту передбачено, що «для отримання фінансової підтримки між всеукраїнською спортивною федерацією та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері спорту, укладається *угода* строком до чотирьох років, із можливістю щорічного перегляду». Про аналогічну угоду, однією із сторін в якій є всеукраїнська спортивна федерація осіб з інвалідністю, йдеться також у абз. 2 ч. 8 ст. 13 проекту. Водночас також не розкривається природа та зміст відповідної угоди.

16. Стаття 26 проекту визначає статус, завдання та компетенцію Національного комітету спорту інвалідів України, що є громадським об'єднанням, що об'єднує всеукраїнські спортивні федерації осіб з інвалідністю з нозологій інвалідності. Також ст. 26 передбачає, що держава підтримує розвиток паралімпійського і дефлімпійського руху в Україні шляхом сприяння діяльності Національного комітету спорту інвалідів України (ч. 3), а органи державної влади сприяють розвитку матеріально-технічної бази Національного комітету спорту інвалідів України, надають йому організаційну допомогу та фінансову підтримку за рахунок коштів державного бюджету та інших джерел не заборонених законодавством щодо розвитку та популяризації паралімпійського і дефлімпійського руху та спорту, а також інформаційного, науково-методичного, медичного, спортивно-реабілітаційного забезпечення спорту осіб з інвалідністю (ч. 6).

16.1. Наведені положення, на нашу думку, мають ознаки неврахування конституційних вимог щодо гарантування громадянам права на свободу об'єднання. Свобода об'єднань означає правову можливість добровільно, без примусу чи попереднього дозволу утворювати об'єднання громадян або вступати до них. Обов'язком правової держави щодо цього є невтручання як у реалізацію громадянами права на свободу об'єднання, так і в діяльність самого об'єднання, «за винятком обмежень, встановлених законом в інтересах національної безпеки та громадського порядку, охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей» (ч. 1 ст. 36 Конституції України). Таким чином, Конституція України встановила межі втручання держави в реалізацію права громадян на свободу об'єднання (Рішення Конституційного Суду України (справа про молодіжні організації) від 13.12.2001 № 18-рп/2001).

Відтак положення проекту можуть стати предметом розгляду Конституційним Судом України, зважаючи на його правову позицію, викладену у вище наведеному Рішенні від 13.12.2001 № 18-рп/2001 (справа про молодіжні організації). Так, оцінюючи положення Закону України «Про молодіжні та дитячі громадські організації» Конституційний Суд України установив, що положення цього Закону, яким визначено конкретне об'єднання із назвою, порушує конституційний принцип багатоманітності суспільного життя, оскільки закріплює виключний монопольний статус одного об'єднання, а тому визнав його таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним).

16.2. Абзац 6 ч. 5 ст. 26 проекту передбачає, що Національний комітет спорту інвалідів України «координує діяльність всеукраїнських спортивних федерацій осіб з інвалідністю». Висловлюємо сумнів щодо можливості наділення громадського об'єднання повноваженням щодо координації діяльності інших громадських об'єднань. Адже «координація» як метод управління стосується безпосередньо публічно-владних відносин та реалізації органами державної влади та органами місцевого самоврядування своїх владних повноважень.

17. У ст. 28 проекту пропонується врегулювати питання державного нагляду (контролю) за ринком послуг у сфері спорту. Зокрема в ч. 2 цієї статті зазначається, що *державний нагляд (контроль) за ринком послуг у сфері спорту поширюється на суб'єктів господарювання*, що надають послуги у сфері спорту незалежно від форми власності. Крім того, у ч. 4 цієї статті зазначається, що *порядок проведення державного нагляду (контролю) за ринком послуг у сфері спорту, критерії оцінювання якості послуг у сфері спорту та безпечності спортивної інфраструктури, а також вимоги до підготовки фахівців у сфері спорту затверджується Кабінетом Міністрів України*. Зазначимо, що при цьому не враховано, що правові та організаційні засади, основні принципи і порядок здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, повноваження органів державного нагляду (контролю), їх посадових осіб і права, обов'язки та відповідальність суб'єктів господарювання під час

здійснення державного нагляду (контролю) визначаються у Законі України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» (*прим.* – даний Закон буде визнано таким, що втратив чинність з дня введення в дію Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю)» від 08.04.2026 № 4840-ІХ, що визначатиме правові та організаційні засади державного нагляду (контролю), основні принципи і порядок його здійснення, повноваження органів державного нагляду (контролю), відповідальність їхніх посадових осіб, а також права, обов'язки та відповідальність суб'єктів господарювання під час здійснення державного нагляду (контролю) (преамбула даного Закону), та який буде введений в дію з дня припинення чи скасування поточного воєнного стану).

Крім цього, у ч. 6 ст. 30 проекту передбачено, що «центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері спорту, спільно з саморегулювальною організацією тренерів у сфері спорту здійснюють контроль за якістю професійної кваліфікації тренерів, що здійснюють професійну діяльність з надання послуг у сфері спорту», однак механізм реалізації такого спільного контролю не визначається, що може негативно позначитися на реалізації відповідного припису.

18. У ч. 4 ст. 30 проекту передбачається, що «професійна кваліфікація тренерів, які мають намір здійснювати професійну діяльність з надання послуг у сфері спорту присвоюється / підтверджується або визнається кваліфікаційними центрами, які уклали угоди про співробітництво з професійної кваліфікації тренерів з саморегулювальною організацією тренерів у сфері спорту. Заклади освіти присвоюють професійну кваліфікацію тренера, які мають намір здійснювати професійну діяльність з надання послуг у сфері спорту, за умови, що присвоєння такої кваліфікації передбачено освітньою програмою та за умови укладення угоди з саморегулювальною організацією тренерів у сфері спорту».

Звертаємо увагу, що СРО відповідно до проекту є організацією з добровільним членством, а тому у окремому виді (видах) спорту може і не бути створеною, внаслідок чого реалізація відповідного припису буде фактично унеможливлена, а особа, яка пройшла професійну підготовку у закладі освіти, не зможе отримати професійну кваліфікацію тренера.

Недостатньо визначеним вбачається також припис ч. 5 цієї статті, згідно із яким «тренери, які здійснюють професійну діяльність з надання послуг у сфері спорту, зобов'язані підвищувати кваліфікацію у порядку та за програмою безперервного професійного розвитку тренерів, що затверджується екзаменаційною комісією». Адже у цьому випадку не вказується, про яку екзаменаційну комісію йдеться, яка її роль та повноваження щодо підготовки тренерів.

19. Викликають зауваження приписи ст. 32 проекту, які визначають повноваження СРО тренерів у сфері спорту з регулювання професійної діяльності тренерів у сфері спорту.

19.1. У п.п. 1 та 6 ч. 1 ст. 32 проекту встановлюється, що СРО тренерів у сфері спорту здійснюють *контроль* за виконанням нормативів надання послуг у сфері спорту та інших нормативно-правових актів у сфері спорту, *забезпеченням належної якості надання послуг* у сфері спорту членами; *підвищення та контроль за підвищенням професійного рівня членів* відповідно до вимог, що визначені професійним стандартом. Водночас не є визначеним порядок здійснення такого контролю: хто саме (який орган СРО) здійснює контроль та яких саме нормативів, стандартів; які заходи вживаються до тих, хто порушив нормативи, стандарти тощо. Тобто, зазначені приписи не мають завершеного механізму реалізації.

19.2. У ч. 2 ст. 32 проекту зазначено, що «саморегулівні організації тренерів у сфері спорту беруть участь у здійсненні *державної регуляторної політики відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»*». Однак це не узгоджується із положеннями названого Закону, оскільки відповідно до абз. 3 ч. 1 його ст. 1 «державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності (далі – державна регуляторна політика) – напрям державної політики, спрямований на вдосконалення правового *регулювання господарських відносин*, а також адміністративних відносин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання, недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності, що здійснюється в межах, у порядку та у спосіб, що встановлені Конституцією та законами України». Крім того, СРО не відносяться до регуляторних органів. Звертаємо увагу, що регуляторний орган – Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Національний банк України, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, інший державний орган, центральний орган виконавчої влади, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцевий орган виконавчої влади, орган місцевого самоврядування, а також посадова особа будь-якого із зазначених органів, якщо відповідно до законодавства ця особа має повноваження одноособово приймати регуляторні акти. До регуляторних органів також належать територіальні органи центральних органів виконавчої влади, державні спеціалізовані установи та організації, *некомерційні самоврядні організації, які здійснюють керівництво та управління окремими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування, якщо ці органи, установи та організації відповідно до своїх повноважень приймають регуляторні акти* (абз. 3 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»).

19.3. Також виникає запитання щодо доцільності структурного відокремлення ст. 32 проекту, яка визначає повноваження СРО тренерів у сфері спорту з регулювання професійної діяльності тренерів у сфері спорту, від ст. 23 проекту, яка встановлює правовий статус таких СРО.

20. У проекті приділяється увага запровадженню сучасних цифрових інструментів адміністрування процесів у сфері спорту, зокрема системи «Цифровий спорт».

Так, зокрема, в ст. 31 проекту пропонується встановити, що «спортивна організація набуває право на здійснення діяльності з надання послуг у сфері спорту, з дня його «внесення до системи» «Цифровий спорт». Надання послуг у сфері спорту спортивним організаціям без внесення його до системи «Цифровий спорт» не дозволяється» (ч. 1). «Критерії для внесення до системи «Цифровий спорт» та виключення спортивної організації, що здійснює діяльність з надання послуг у сфері спорту встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері спорту» (ч. 2).

Своєю чергою, «система «Цифровий спорт»» у проекті визначається, як «організована сукупність інформаційно-комунікаційних, інформаційних (автоматизованих), електронних комунікаційних систем, публічних електронних реєстрів, баз (банків) даних, які діють як єдине ціле та у електронній інформаційній взаємодії з іншими інформаційними (автоматизованими), електронними комунікаційними та інформаційно-комунікаційними системами, в яких здійснюється оброблення інформації та *за допомогою яких здійснюється адміністрування процесів державного управління у сфері спорту*, зокрема щодо спортивних організацій, ...» (абз. 22 ч. 1 ст. 1 проекту).

З аналізу положень проекту можна дійти висновку, що питання підтвердження або позбавлення права спортивної організації здійснювати діяльність з надання послуг у сфері спорту вирішуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері спорту не шляхом прийняття відповідного управлінського рішення, а шляхом вчинення «реєстраційної дії» у системі «Цифровий спорт».

Такий підхід є досить сумнівним, адже основною формою діяльності державних органів, зокрема центральних органів виконавчої влади є видання правових актів. Натомість передбачене у проекті «внесення до системи», тобто фіксування певної інформації, по суті, є технічною дією. Водночас у проекті чітко не зазначається, що відповідні дії за своїми юридичними наслідками прирівнюються до видання правових актів та не уточнюється порядок їх оскарження. З огляду на зазначене, приписи проекту в цьому контексті вбачається доцільним доопрацювати.

21. Викликає зауваження назва та зміст ст. 34 проекту, де вказується про *фізичну підготовку, організацію спорту у ЗСУ та інших військових формуваннях, утворених відповідно до законів України, у правоохоронних органах, рятувальних та інших спеціальних службах.*

Зокрема, у ч. 1 ст. 34 проекту визначаються загальні засади організації фізичної підготовки та передбачається, що *фізична підготовка військовослужбовців є складовою частиною загальної системи навчання та виховання особового складу ЗСУ та інших військових формувань*, утворених відповідно до законів України, і спрямована на забезпечення фізичної готовності особового складу до професійної діяльності. Проте у ч. 3 цієї ж статті вже йдеться не тільки про фізичну підготовку військовослужбовців, а й про фізичну підготовку також працівників правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб, форма, зміст та порядок організації якої повинні визначатися нормативно-правовими актами відповідних органів державної влади.

Окрім того, як вже вказувалося вище, військовослужбовці проходять військову службу не тільки у ЗСУ та інших військових формуваннях, а й у правоохоронних органах спеціального призначення (Служба безпеки України, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації тощо), що теж необхідно враховувати при встановленні регулювання. Адже з приписів ч. 1 ст. 34 проекту можна зробити помилковий висновок, що фізична підготовка військовослужбовців Служби безпеки України та інших правоохоронних органів спеціального призначення, які комплектуються військовослужбовцями, не є сферою регулювання проекту.

22. У ч. 2 ст. 37 проекту пропонується передбачити, що «центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері спорту, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування *сприяють* розвитку адаптивного спорту. *Органи місцевого самоврядування з цією метою можуть: надавати спортивним клубам з місцевих бюджетів бюджетні гранти у сфері спорту на конкурсній основі; надавати регіональним спортивним федераціям з місцевих бюджетів фінансову підтримку на конкурсній основі; організовувати будівництво, реконструкцію та модернізацію спортивної інфраструктури з урахуванням потреб осіб з інвалідністю та/або осіб з обмеженням повсякденного функціонування для занять адаптивним спортом*». Відповідно до ч. 5 ст. 52 проекту «порядок та умови надання бюджетних грантів у сфері спорту за рахунок коштів місцевого бюджету визначається органами місцевого самоврядування». Однак, відповідні повноваження органів місцевого самоврядування сформульовані в загальному вигляді, без врахування того, що згідно з чинним законодавством України до органів місцевого самоврядування належать і представницькі органи місцевого самоврядування, і виконавчі органи місцевих рад. У той же час, відповідно до ч. 3 ст. 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» представницькі органи місцевого самоврядування, сільські, селищні, міські голови, виконавчі органи місцевого самоврядування діють за принципом розподілу повноважень у порядку і межах, визначених цим та іншими законами. Тобто, закон має чітко визначати до повноважень яких саме органів місцевого самоврядування (представницьких чи виконавчих) має належати вирішення відповідних питань. Натомість у базовому Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» зазначена у проекті діяльність органів

місцевого самоврядування не регулюється, а зміни до нього у проекті не пропонуються.

Звертає на себе також увагу, що у ч. 2 ст. 37 проекту йдеться про повноваження сприяти розвитку адаптивного спорту не лише органів місцевого самоврядування, а й центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері спорту, місцевих державних адміністрацій. Однак форми такого сприяння визначаються лише для органів місцевого самоврядування.

23. Відповідно до положень ст. 40 проекту «спортсмен набуває статусу професійного спортсмена з моменту укладення *контракту* з відповідним спортивним клубом про участь у міжнародних спортивних змаганнях або професійних спортивних лігах або індивідуальної участі у міжнародних спортивних змаганнях або професійних спортивних лігах за винагороду» (ч. 2). «Створення і функціонування спортивних клубів, професійних спортивних ліг, статуту яких передбачають організацію діяльності професійних спортсменів, здійснюється відповідно до цього Закону, Кодексу законів про працю України, Цивільного кодексу України, інших нормативно-правових актів...» (ч. 3). При цьому визначається, що професійний спортсмен – спортсмен, що індивідуально, або представляючи спортивний клуб за *індивідуальним контрактом*, бере участь у міжнародних спортивних змаганнях або професійних спортивних лігах і отримує за участь винагороду (приписи ст. 1 проекту). Водночас звертаємо увагу на відсутність у чинному законодавстві визначення змісту такого поняття як «*індивідуальний контракт*», а тому його запровадження без внесення змін, зокрема до основного нормативно-правового акту, який регулює трудові відносини – Кодексу законів про працю України (далі – КЗпП), може нести ризики порушення принципу юридичної визначеності в частині неоднозначності врегулювання суспільних правовідносин.

24. У ч. 4 ст. 40 проекту визначається, що «реєстрація та діяльність суб'єкта професійного спорту як громадського об'єднання відповідно до Закону України «Про громадські об'єднання», будь-яких інших організаційно-правових форм для здійснення діяльності без мети одержання прибутку не допускається». Звертаємо увагу, що поняття «суб'єкт професійного спорту» у проекті не визначений, у зв'язку із чим, виникає правова невизначеність щодо кола осіб, на яких поширюється ця заборона, що ускладнюватиме її застосування на практиці та створить ризики довільного тлумачення.

25. Окремим положенням проекту, спрямованим на унормування відносин, пов'язаних із впровадженням та функціонуванням відповідних інформаційно-комунікаційних систем у сфері спорту, бракує завершеності правового регулювання.

25.1. У ст. 1 згадується інформаційно-комунікаційна система «Національна платформа доброчесності спорту», призначена для інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності міжвідомчої робочої групи «Національна платформа доброчесності спорту». Разом з тим, у проекті лише визначається, що

центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері спорту забезпечує функціонування та затверджує положення про цю інформаційно-комунікаційну систему» (ч. 1 ст. 7). Виходячи з передбаченого у ст. 1 визначення, означена інформаційно-комунікаційна система, за своїм функціоналом, може розглядатись у якості різновиду публічних електронних реєстрів, оскільки за її допомогою планується здійснювати збір, опрацювання, аналіз, зберігання та захист відповідних відомостей. В цьому контексті, виходячи з ч. 3 ст. 4 Закону України «Про публічні електронні реєстри», доречним вбачається на рівні Закону, а не на підзаконному рівні² зазначити базові атрибути такої системи згідно із переліком, наведеним у ч. 2 ст. 26 Закону України «Про публічні електронні реєстри», зокрема – вимоги до створювачів повідомлень про маніпулювання спортивними змаганнями; порядок реєстрації таких повідомлень та їх форма; спосіб (процес) їх створення, у тому числі з використанням прикладних програмних інтерфейсів Платформи; строки внесення до Платформи відповідних повідомлень; вимоги до ведення Платформи; вимоги до інтеграції з системою «Цифровий спорт»; джерела фінансового забезпечення функціонування Платформи тощо, а також засади формування та діяльності міжвідомчої робочої групи, інформаційно-аналітичному забезпеченню діяльності якої слугуватиме «Національна платформа доброчесності спорту».

Також, враховуючи приписи п. 4 ч. 1 ст. 11 та ч. 3 ст. 13 Закону України «Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань», на нашу думку, вбачається доцільним розширити функціонал інформаційно-комунікаційної системи «Національна платформа доброчесності спорту» додатковою можливістю *узагальнювати практики реагування суб'єктів протидії корупційним правопорушенням на повідомлення про факти корупційного впливу будь-яких осіб на результати офіційних спортивних змагань і на визначення їх результатів.*

25.2. Згідно із визначенням терміну «система «Цифровий спорт»», наведеним у ст. 1 проекту, адміністрування процесів державного управління у сфері спорту пропонується здійснювати за допомогою цієї системи.

25.2.1. У ч. 5 ст. 12 та ч. 5 ст. 26 проекту передбачено внесення суб'єктами у сфері спорту відповідних відомостей до системи «Цифровий спорт» в порядку, який визначатиметься *на підзаконному рівні*. В той же час, згідно із приписами ч. 3 ст. 4 та п.п. 7, 10 ч. 2 ст. 26 Закону України «Про публічні електронні реєстри» порядок реєстрації та процес створення інформації про реєстрові об'єкти мали б зазначатись на рівні закону, згідно з яким створюватиметься відповідна інформаційно-комунікаційна система.

² Про затвердження Положення про інформаційну систему «Національна платформа доброчесності спорту» : Наказ; Мінмолодьспорт від 27.01.2025 № 459 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0206-25> (дата звернення: 21.04.2026)

Аналогічні зауваження в повній мірі стосуються й пропозицій щодо визначення на підзаконному рівні критеріїв внесення відповідних даних до системи «Цифровий спорт» (ч. 2 ст. 30 та ч. 2 ст. 31).

25.2.2. У ч. 5 ст. 26 проекту до повноважень Національного комітету спорту інвалідів України пропонується віднести забезпечення висвітлення спортивних і реабілітаційних заходів, передбачених національним календарним планом оздоровчих, спортивних заходів та спортивних змагань, зокрема *Паралімпійських і Дефлімпійських ігор*. На нашу думку, така новела не узгоджуватиметься із підходами до висвітлення відповідних спортивних подій, затверджених Міжнародним Паралімпійським Комітетом, зокрема – у Правилах доступу до новин від 29.01.2026³, у п. 1.2 яких зазначено, що Комітет надає ексклюзивні права на поширення Паралімпійських Ігор на відповідних територіях *Держателям Медіа Прав* (MRNs). При цьому жодна інша організація, крім тих, що визначені у Додатку 2 до Правил, не може поширювати Паралімпійський Контент або висвітлювати Паралімпійські Ігри. Зауважимо, що для території України таким суб'єктом визначено акціонерне товариство «Національна суспільна телерадіокомпанія України», що узгоджується із підходами до гарантування значній частині громадськості безкоштовного доступу до інформації про події значного суспільного інтересу, закріплені у п. 1 ст. 14 Директиви Європейського Парламенту і Ради 2010/13/ЄС від 10.03.2010 про координацію певних положень, встановлених законами, нормативно-правовими або адміністративними актами в державах-членах стосовно надання аудіовізуальних медіапослуг (Директива про аудіовізуальні медіапослуги)⁴.

25.2.3. У абз. 4 ч. 3 ст. 54 проекту пропонується передбачити, що «система «Цифровий спорт» здійснює передачу даних, необхідних для виконання органами державної влади визначених Законом повноважень, шляхом електронної інформаційної взаємодії з публічними електронними реєстрами та інформаційно-комунікаційними системами органів державної влади у порядку, встановленому законодавством», що, на нашу думку, не узгоджуватиметься із приписами ч. 4 ст. 34 Закону України «Про публічні електронні реєстри», згідно з якими користування реєстровою інформацією у порядку електронної інформаційної взаємодії між реєстрами здійснюється суб'єктами такої взаємодії у порядку та обсягах, визначених цим Законом та законами, згідно з якими створено відповідні реєстри.

Аналогічні зауваження в повній мірі стосуватимуться й пропозицій у ч. 2 ст. 54¹ проекту щодо взаємодії приватних спортивних інформаційних систем із системою «Цифровий спорт» через відкриту електронну інформаційну взаємодію, технічна специфікація якої затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері спорту.

³ URL: https://www.paralympic.org/sites/default/files/2026-01/2026_01_29%20News%20Access%20Rules%20Final%20v3.pdf

⁴ URL: <http://data.europa.eu/eli/dir/2010/13/2025-02-08>

25.2.4. У ч. 5 ст. 54 проекту у переліку інформації, яку планується отримувати за допомогою системи «Цифровий спорт» з Автоматизованого інформаційного комплексу освітнього менеджменту (абз. 3), вбачається не зовсім логічною пропозиція отримувати «унікальний номер запису особи в системі «Цифровий спорт» (за наявності)»; так само як і пропозиція у наступному абз. 4 щодо передавання системою «Цифровий спорт» до Автоматизованого інформаційного комплексу освітнього менеджменту «унікального номеру запису в Автоматизованому інформаційному комплексі освітнього менеджменту (за наявності)», оскільки такий інформаційний обмін може порушувати принцип недопущення реєстрації реєстрової інформації одних реєстрів в інших реєстрах, закріплений у п. 3 ч. 3 ст. 3 Закону України «Про публічні електронні реєстри».

25.2.5. Звертаємо увагу на те, що зазначені у ст. 54 проекту «зовнішня взаємодія через відкриті прикладні програмні інтерфейси» (ч. 2), «відкриті зовнішні інтерфейси» (ч. 7), автоматизована перевірка документів, надання консультаційної підтримки користувачам системи «Цифровий спорт» та аналіз даних із застосуванням «технології штучного інтелекту» (ч. 3) *не врегульовані* у чинному законодавстві, яким унормовуються відносини у сфері впровадження та функціонування публічних електронних реєстрів.

До того ж, потенційна обробка у системі «Цифровий спорт» персональних даних відповідних осіб, на нашу думку, робить застосування технологій штучного інтелекту, за відсутності їх унормування на рівні закону, дещо передчасним.

26. Окремі зауваження стосуються фінансового забезпечення сфери спорту.

26.1. Стосовно пропонованого підходу щодо врегулювання питань фінансування спорту, насамперед, зауважимо, що у проекті відповідні положення викладені несистематизовано, оскільки, незважаючи на наявність у ньому окремої статті – «*Фінансове забезпечення сфери спорту*» (ст. 52), значна частина положень, що стосується фінансування сфери спорту, викладена в інших положеннях проекту (ст.ст. 10, 12, 15-21, 28, 45 та інші), що, на нашу думку, не тільки ускладнює їх доступність для ознайомлення, але й не сприяє їх правильному розумінню та, як наслідок, застосуванню на практиці, а також призводить до дублювання нормативних приписів в тексті проекту.

З огляду на це, вбачається доцільним усі питання, що стосуються фінансування сфери спорту, врегулювати у вказаній ст. 52 проекту, виключивши відповідні положення з його інших статей, які, до того ж, містять переважно декларативний характер, базуючись на формулюваннях на кшталт – «*можуть* забезпечуватися фінансуванням за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів» (ч. 2 ст. 10), «*можуть* отримувати з місцевих бюджетів фінансову підтримку» (ч. 6 ст. 12), «*можуть* отримувати з державного бюджету фінансову підтримку» (ч. 7 ст. 12), «*можуть* отримувати з місцевого бюджету фінансову підтримку» (ч. 7 ст. 13) тощо. Принагідно зауважимо, що такі формулювання

виглядають некоректними у контексті відповідних приписів проекту Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реалізації положень Закону України «Про спорт»» (реєстр. № 15171 від 13.04.2026), який є системно пов'язаним з внесеним проектом та похідним від нього і в якому видатки на фінансування відповідних бюджетних програм є безумовними.

26.2. Слід зауважити, що проект, відповідно до преамбули, визначає загалом «основи фінансування спорту, у тому числі підтримку спортивних організацій». У зв'язку з цим, викликає зауваження загальний акцент проекту щодо, по суті, визначення бюджетного фінансування сфери спорту як основного джерела її фінансового забезпечення. Зокрема, у ч.ч. 1, 2 ст. 52 проекту передбачено, що «фінансове забезпечення сфери спорту здійснюється відповідно до цього Закону та інших нормативно-правових актів за рахунок коштів відповідно державного та місцевих бюджетів, *а також інших джерел, не заборонених законодавством*»; «для розвитку сфери спорту *можуть також* використовуються позабюджетні кошти, зокрема від: підприємств, установ та організацій, громадських об'єднань, окремих осіб; фінансово-господарської діяльності спортивних організацій; користування правами інтелектуальної власності спортивних організацій, організаторами спортивних заходів, організаторами спортивних змагань; проведення державної спортивної лотереї; інвестиційної діяльності у сфері спорту. На розвиток спорту спортивні організації спрямовують кошти *у порядку, визначеному законодавством*». Водночас за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів забезпечується фінансування не в цілому сфері спорту, а лише його окремі напрями, як це вказується у ч. 3 ст. 52 проекту.

26.3. Досить неоднозначно виглядає пропонуваній припис абз. 5 ч. 4 ст. 52 проекту, за яким «обов'язковою умовою для отримання фінансової підтримки на конкурсній основі за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів є *використання спортивними організаціями системи «Цифровий спорт»* для: прийняття нових членів, ведення обліку членства, припинення або відновлення членства; проведення виборів керівних органів; формування протоколів та результатів рішень керівних органів; ведення та оприлюднення фінансової звітності щодо використання коштів, отриманих із державного, місцевих бюджетів». Також встановлюється, що «подання заявок на отримання бюджетних грантів у сфері спорту, їх розгляд, оцінювання та звітність здійснюються *виключно в електронній формі* через систему «Цифровий спорт»» (абз. 3 ч. 5 ст. 52 проекту).

Зазначені новели, які ставлять в залежність отримання фінансової підтримки на конкурсній основі за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів від *використання спортивними організаціями системи «Цифровий спорт»*, викликають сумніви щодо їх відповідності принципу пропорційності, як складової принципу верховенства права. Адже цифровізація, як принцип державного управління, покликана забезпечити оптимізацію надання державних

послуг для максимальної зручності користувачів послуг, а не створити для них обмеження у реалізації прав.

26.4. Положення ч. 4 ст. 52 проекту, відповідно до якої «фінансова підтримка на конкурсній основі передбачає виділення коштів на забезпечення та розвиток виду (видів) спорту строком *до чотирьох років, із щорічним переглядом обсягів витрат відповідно до визначених та виконаних завдань*», не узгоджується з положеннями Бюджетного кодексу України, яким не передбачено вказаного механізму фінансування для сфери спорту.

26.5. На наш погляд, з метою забезпечення ефективного використання бюджетних коштів, контролю за їх належним використанням, вбачається доцільним встановити у Законі, проект якого розглядається, умови надання фінансової підтримки та бюджетних грантів, а не визначати їх виключно Кабінетом Міністрів України, органами місцевого самоврядування, як це пропонується у ч.ч. 4, 5 ст. 52 проекту. Зауважимо, що у проекті такими обов'язковими умовами визначено лише відповідність діяльності відповідних суб'єктів «принципам належного врядування у спорті, визначених статтею 10 розділу I цього Закону» та «використання спортивними організаціями системи «Цифровий спорт»».

26.6. Відповідно до ч. 8 ст. 52 проекту «у разі отримання фінансової підтримки та бюджетних грантів у сфері спорту за рахунок коштів державного бюджету спортивні клуби, зареєстровані як громадська організація, спортивні федерації, спортивні федерації осіб з інвалідністю, громадські об'єднання спортивної спрямованості здійснюють закупівлі товару (товарів) *через централізовану закупівельну організацію*, визначену Кабінетом Міністрів України. Умови взаємодії спортивних клубів, зареєстрованих як громадська організація, спортивних федерацій, спортивних федерацій осіб з інвалідністю, громадських об'єднань спортивної спрямованості з централізованою закупівельною організацією визначається договором». Вміщення вказаного припису у проекті вважаємо некоректним у правовому відношенні, адже питання здійснення закупівель через централізовану закупівельну організацію є інструментом публічних закупівель, а тому має визначатись саме Законом України «Про публічні закупівлі». Зокрема, відповідно до ч. 4 ст. 3 Закону України «Про публічні закупівлі» «відносини, пов'язані із сферою публічних закупівель, регулюються виключно цим Законом і не можуть регулюватися іншими законами, крім випадків, встановлених цим Законом».

26.7. В абз. 2 ч. 1 ст. 56 проекту, за яким «фінансування наукового та науково-методичного забезпечення підготовки спортсменів здійснюється за рахунок замовників наукового та науково-методичного забезпечення, *грантів*, інших джерел, не заборонених законодавством», на наш погляд, некоректно віднесено гранти до джерел фінансування, оскільки такі є формою фінансування з відповідних джерел, якими, можуть бути, зокрема, бюджет, міжнародна технічна допомога тощо.

26.8. Виглядає вразливим у правовому відношенні підхід до управління бюджетними коштами, який прослідковується за змістом пропонованих положень, за яким механізм бюджетного фінансування спорту, головним чином, розкривається через забезпечення фінансування спортивних організацій. В даному аспекті зауважимо, що наразі бюджетне законодавство передбачає управління бюджетними коштами шляхом їх спрямування на фінансування конкретних функцій держави, громади, акцентоване на досягнення конкретних результатів з метою забезпечення ефективного використання бюджетних коштів. У зв'язку з цим, на наш погляд, положення, що стосуються фінансування сфери спорту за рахунок бюджетних коштів, потребують відповідного перегляду.

27. У ст. 56 проекту пропонується врегулювати питання наукового, науково-методичного та медичного забезпечення сфери спорту. Так, у абз. 2 ч. 1 ст. 56 проекту зазначається, що наукове та науково-методичне забезпечення, як складова системи супроводження підготовки спортсменів, спортсменів національних збірних команд України, *має здійснюватися в порядку*, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері спорту.

З огляду на те, що практична реалізація заходів з підготовки спортсменів національних збірних команд та забезпечення їхньої участі у міжнародних спортивних змаганнях віднесені до компетенції всеукраїнських спортивних федерацій (ч. 5 ст. 12) та всеукраїнських спортивних федерацій осіб з інвалідністю (ч. 6 ст. 13), передбачений у проекті порядок здійснення наукового та науково-методичного забезпечення підготовки спортсменів національних збірних команд України (ч. 3 ст. 56 проекту), на нашу думку, мав би затверджуватись відповідним центральним органом виконавчої влади *із врахуванням пропозицій* як зазначених федерацій, так і Національного олімпійського комітету України, Спортивного комітету України, Українського центру зі спорту осіб з інвалідністю, уповноважених представників центрів олімпійської підготовки.

У контексті наведеного вважаємо за доцільне також зазначити, що запропонована у ч.ч. 1, 3 ст. 56 проекту регламентація центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури і спорту порядку здійснення наукового та науково-методичного забезпечення підготовки спортсменів, спортсменів національних збірних команд України та тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок є похідною від парадигми регулювання сфери фізичної культури і спорту, закріпленої у чинній редакції Закону. В той же час, такий підхід може не повною мірою враховувати європейську модель спортивної сфери, зокрема – принцип автономії спортивних федерацій у розвитку та регулюванні відповідних видів спорту, про який йдеться у Резолюції Ради та представників урядів держав-членів, які зустрічались в Рамках Ради щодо ключових характеристик Європейської Моделі Спорту 2021/с 501/01⁵

⁵ URL: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:42021Y1213\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:42021Y1213(01))

(п.п. 8, 15, 25); Резолюції Європейського Парламенту від 02.02.2012 (2011.2087 (INI)) щодо Європейського виміру у спорті⁶ (п. 68) та Рекомендаціях Комітету Міністрів Ради Європи щодо принципів автономії спорту у Європі CM/Rec(2011)3 від 02.02.2011⁷. Зокрема, у п. 11 згадуваної вище Резолюції 2021/с 501/01 зазначено, що центральну роль у нагляді за організацією та функціонуванням відповідного виду спорту повинні відігравати відповідні спортивні федерації.

28. Стаття 58 проекту виглядає зайвою адже вона фактично відтворює зміст вже існуючих норм Закону України «Про антидопінгову діяльність у спорті», який комплексно визначає правові та організаційні засади провадження антидопінгової діяльності в Україні. Так, у ч. 1 ст. 2 цього Закону закріплено, що «законодавство України про антидопінгову діяльність у спорті ґрунтується на Конституції України і складається з цього Закону, Міжнародної конвенції про боротьбу з допінгом у спорті, Антидопінгової конвенції, Додаткового протоколу до неї, Закону України «Про фізичну культуру і спорт» та інших нормативно-правових актів, що регулюють правовідносини у сфері антидопінгової діяльності у спорті». Частина 1 ст. 58 частково відтворює наведений припис, а ч. 2 ст. 58 повторює положення ч. 2 ст. 2 Закону України «Про антидопінгову діяльність у спорті» (*прим.* – вона також фактично дублює аналогічні за змістом положення абз. 2 ч. 1 ст. 2 проекту).

29. У ст. 62 проекту пропонується визначити особливості оскарження у сфері спорту.

29.1. У ч. 3 цієї статті визначається, що «вирішення спорів, що виникають між спортивними організаціями та/або між спортсменами та/або між іншими учасниками сфери спорту або спортивної діяльності, а також спорів, які можуть стосуватись питань, пов'язаних із переліченими сферами, у тому числі тих, які виникають із майнових чи інших інтересів, пов'язаних із спортом, або спортивною діяльністю, здійснюється постійно діючим спортивним третейським судом, відповідно до його регламенту». Однак формулювання «здійснюється постійно діючим спортивним третейським судом» має ознаки обов'язковості, що створює ризик обмеження конституційного права особи на судовий захист (ст. 55 Конституції України) та порушує принцип добровільності третейського розгляду, вибору способу захисту прав, визначеного у ст. 1 Закону України «Про третейські суди».

Крім цього, це положення не узгоджується зі ст. 5 цього ж Закону, згідно з якою передача спору на розгляд третейського суду є можливою виключно за наявності *третейської угоди між сторонами*, а також не враховує положень процесуального законодавства щодо обов'язкової наявності третейської угоди (ч. 2 ст. 21 Цивільного процесуального кодексу України (далі – ЦПК) та ч. 3 ст. 22 Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК)).

⁶ URL: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-7-2012-0025_EN.pdf

⁷ URL: <https://search.coe.int/cm?i=09000016805b4d00>

29.2. Частина 3 ст. 62 проекту передбачає створення та функціонування постійно діючого спортивного третейського суду, проте не визначає юридичну силу його рішень та можливість їх перегляду державними судами. Звертаємо увагу, що згідно із ст. 454 ЦПК, ст. 346 ГПК, ст. 51 Закону України «Про третейські суди», рішення третейського суду може бути оскаржене до апеляційного суду за місцем розгляду справи третейським судом. При цьому ст. 50 Закону України «Про третейські суди» передбачає, що «сторони, які передали спір на вирішення третейського суду, зобов'язані добровільно виконати рішення третейського суду, без будь-яких зволікань чи застережень. Сторони та третейський суд вживають усіх необхідних заходів з метою забезпечення виконання рішення третейського суду».

29.3. Частина 1 ст. 62 проекту, де зазначається, що «рішення, дії, бездіяльність у сфері *спор* Матеріально-технічне забезпечення сфери *спорту* можуть бути оскаржені в судового порядку», потребує редакційного доопрацювання.

30. До законопроекту є зауваження техніко-юридичного та редакційного характеру.

30.1. Зауваження викликає структура законопроекту, який складається з восьми розділів. Так, відповідно до вимог законодавчої техніки вводити структурну одиницю «розділ», якщо в законопроекті немає глав, не варто⁸. Крім того розділ VI «Міжнародне співробітництво у сфері спорту» складається тільки з однієї статті, а розділ VII «Відповідальність за порушення законодавства у сфері спорту, особливості оскарження у сфері спорту» – з двох, а тому виокремлення зазначених розділів у структурі законопроекту не вбачається доцільним.

30.2. Потребує уточнення пропозиція законопроекту щодо введення в його структуру статті з порядковим номером «54¹», адже відповідно до вимог законодавчої техніки нумерація розділів, глав і статей є наскрізною відповідно до порядкового номера.

30.3. Звертаємо увагу на те, що відповідно до вимог законодавчої техніки у разі внесення змін до кількох законів, вони подаються в хронологічному порядку, причому, якщо в переліку актів, до яких вносяться зміни, є кодекси, вони розташовуються на початку проекту. Проте зазначене у проекті не враховано.

31. Зауваження викликають пропозиції законопроекту щодо внесення змін до чинних законодавчих актів (п. 12 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення»).

31.1. Щодо змін до законів України «Про правовий режим майна у Збройних Силах України» та «Про Національну гвардію України» (пп.п. 11 та 36 п. 12 розділу VIII).

⁸ Правила оформлення проектів законів та основні вимоги законодавчої техніки (Методичні рекомендації). Апарат Верховної Ради України. Київ, 2014. URL: http://static.rada.gov.ua/site/bills/info/zak_rules.pdf

31.1.1. Згідно з ч. 9 ст. 2 Закону України «Про правовий режим майна у Збройних Силах України» (як у редакції проекту, так і у чинній редакції), порядок передачі дрібнокаліберних патронів калібру 5,6 міліметра, придатних для використання і зберігання, державним і комунальним спортивним організаціям, що мають право відповідно до Закону України «Про спорт» використовувати *спортивну вогнепальну (крім бойової) зброю*, визначається Кабінетом Міністрів України.

Норма майже аналогічного змісту міститься у п. 3⁶ розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про Національну гвардію України».

Разом з тим, звертаємо увагу, що у проекті використовується поняття «спортивна зброя», яка визначається як сертифікована в установленому законодавством порядку вогнепальна (крім бойової) чи пневматична, стрілецька, вихолощена (охолощена) та холодна зброя, призначена виключно для ураження цілей під час проведення спортивних заходів, параметри і характеристики якої зафіксовані у правилах спортивних змагань з видів спорту (абз. 30 ч. 1 ст. 1 проекту).

Зважаючи на це та з метою забезпечення системності викладення нормативно-правових приписів у законах України «Про правовий режим майна у Збройних Силах України» та «Про Національну гвардію України» також варто використовувати поняття «спортивна зброя», а не «*спортивна вогнепальна (крім бойової) зброя*».

31.1.2. Принагідно також звертаємо увагу, що у проекті пропонуються відповідні зміни до ч. 4 ст. 2 Закону України «Про правовий режим майна у Збройних Силах України». Однак, аналіз змісту проекту та чинного Закону дозволяє дійти висновку, що у даному випадку має йтися про ч. 9 ст. 2 Закону України «Про правовий режим майна у Збройних Силах України».

31.2. *Щодо змін до Закону України «Про публічні закупівлі» (пп. 41 п. 12 розділу VIII)*

Звертаємо увагу на те, що відповідно до абз. 2 ч. 4 ст. 3 Закону України «Про публічні закупівлі» «зміни до цього Закону можуть вноситися виключно законом про внесення змін до цього Закону».

31.3. *Щодо змін до Господарського процесуального кодексу України (пп. 43 п. 12 розділу VIII)*

У проекті передбачено доповнення ч. 2 ст. 22 ГПК новим абзацом, яким пропонується віднести до підвідомчості третейських судів окремі спори у сфері спорту або спортивної діяльності, що виникають із договору, статуту чи іншого установчого документа спортивної організації. Відповідні зміни вносяться також до Закону України «Про третейські суди». Проте, слід звернути увагу, що згідно зі ст. 1 проекту «спортивні організації – юридичні особи будь-якої форми власності, що забезпечують розвиток спорту», звідки випливає, що такими організаціями можуть бути і господарські товариства. У зв'язку з цим звертаємо увагу, що ГПК визначає, що, зокрема, справи у спорах, що виникають з

корпоративних відносин, в тому числі у спорах між учасниками (засновниками, акціонерами, членами) юридичної особи або між юридичною особою та її учасником (засновником, акціонером, членом), у тому числі учасником, який вибув, пов'язані зі створенням, діяльністю, управлінням або припиненням діяльності такої юридичної особи, крім трудових спорів відносяться до юрисдикції господарських судів (п. 3 ч. 1 ст. 20 ГПК).

Крім цього, запропонована зміна, яка дозволяє передачу спору на підставі лише «договору, статуту чи іншого установчого документу юридичної особи» не узгоджується зі ст. 5 Закону України «Про третейські суди», яка передбачає що «спір може бути переданий на розгляд третейського суду за наявності між сторонами третейської угоди», а також із ч. 1 ст. 12 цього Закону, якою визначено, що «третейська угода може бути укладена у вигляді третейського застереження в договорі, контракті або у вигляді окремої письмової угоди». Крім цього, звертаємо увагу, що статут є локальним нормативним актом, обов'язковим як для всіх учасників цього товариства, так і для самого товариства як юридичної особи. Включення третейського застереження безпосередньо до тексту статуту (без підписання окремої третейської угоди кожним учасником) фактично означає запровадження «примусового арбітражу» для тих членів спортивної організації, які голосували проти або приєдналися до організації пізніше.

У цьому контексті також доцільно звернути увагу, що чинна ч. 2 ст. 22 ГПК щодо міжнародного комерційного арбітражу вимагає укладення арбітражної угоди між юридичною особою та всіма її учасниками.

31.4. *Щодо змін до Закону України Про антидопінгову діяльність у спорті» (пп. 49 п. 12 розділу VIII)*

Необхідно звернути увагу на те, що проект вносить зміни до Закону України «Про антидопінгову діяльність у спорті», водночас зберігаючи не зовсім вдалі його приписи, які вбачається слушним скоригувати.

31.4.1. Зокрема, у проекті пропонується відкоригувати припис п. 4 ч. 1 ст. 6 Закону України «Про антидопінгову діяльність у спорті», за яким до складу Наглядової ради Національного антидопінгового центру серед інших членів входить також «*один народний депутат України, делегований комітетом Верховної Ради України*, до предмета відання якого належать питання спорту». У чинній редакції відповідного припису йдеться про комітет Верховної Ради України, до предмета відання якого належать питання *фізичної культури і спорту*.

Необхідно зауважити, що збереження відповідного повноваження за комітетом Верховної Ради України викликає сумніви з точки зору відповідності положенням ст. 89 Конституції України та ст. 1 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», відповідно до яких комітет, як орган парламенту, утворюється для здійснення законопроектної роботи, підготовки і попереднього розгляду питань, віднесених до його повноважень, виконання контрольних функцій відповідно до Конституції України.

31.4.2. В оновленій редакції ч. 4 ст. 7 зазначеного Закону зберігається підхід, за яким повноваження місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування викладені об'єднано в межах однієї статті, що виглядає недостатньо обґрунтованим, у зв'язку з чим вбачається доцільним виправити зазначений підхід. Адже, тим самим пропонується покласти однакові, за характером владного впливу, повноваження на різні системи органів, які займають неоднакове місце в механізмі держави.

Зауважимо, що місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування хоча й можуть бути поєднані функціонально, але за своєю правовою природою належать до різних систем органів. За своїм конституційно правовим статусом органи місцевого самоврядування мають вирішувати суспільні справи місцевого значення, а також виконувати окремі завдання виконавчої влади. Згідно з ч. 4 ст. 4 Європейської хартії місцевого самоврядування, ратифікованої Законом України № 452/97-ВР від 15.07.1997, «повноваження, якими наділяються органи місцевого самоврядування, як правило, мають бути повними і виключними». При цьому повноваження органів місцевого самоврядування, як децентралізованої системи органів, мають здійснюватися ними під свою відповідальність, тобто, бути чітко відокремленими від повноважень інших органів держави, не дублюватись з ними.

32. Відповідно до п. 1 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» проекту «цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та *вводиться в дію через чотири роки з дня набрання ним чинності*».

Водночас в п.п. 8-10 цього розділу пропонується передбачити, що окремі приписи проекту через два роки з дня введення в дію цього Закону діють в іншій редакції. Наприклад, «Абзац другий частини третьої статті 46 через два роки з дня введення в дію цього Закону діє в такій редакції: «Органи місцевого самоврядування *можуть співпрацювати* з відповідними громадськими об'єднаннями спортивної спрямованості та іншими спортивними організаціями.»» (п. 10 розділу VIII).

Необхідно звернути увагу, що наведений припис носить дуже загальний і декларативний характер та не має чіткого нормативного навантаження. Водночас, як у приписах Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», так і у положеннях проекту, що розглядається, не внормовано такого способу взаємодії між органами місцевого самоврядування та громадськими об'єднаннями спортивної спрямованості та іншими спортивними організаціями, як «співпраця». У зв'язку з цим потреба у такому приписі виглядає незрозумілою. Вбачається, що наведене положення проекту має ознаки невідповідності припису ч. 2 ст. 19 Основного Закону України, згідно з яким органи місцевого самоврядування та їх посадові особи зобов'язані діяти лише *на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України*.

Крім того, вважаємо, що відповідні пропозиції щодо дії інших редакцій приписів проекту «через два роки з дня введення в дію цього Закону» потребують додаткового обґрунтування, адже у тексті проекту та в обґрунтуванні необхідності прийняття проекту, що міститься у пояснювальній записці, відповідний законодавчий підхід не розкривається, а тому його мета залишається незрозумілою.

33. У п. 5 розділу VIII проекту пропонується «установити, що лише протягом чотирьох років з дня набрання чинності цим Законом, бюджетні кошти, надані всеукраїнській спортивній федерації, можуть спрямовуватися на професійну спортивну лігу».

Насамперед, зауважимо, що «цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію через чотири роки з дня набрання ним чинності» (п. 1 розділу VIII проекту), Закон України «Про фізичну культуру і спорт» визнається таким, що втратив чинність, «з дня введення в дію цього Закону» (п. 11 розділу VIII проекту). Водночас створення професійних спортивних ліг передбачено лише у Законі, проект якого розглядається. Зважаючи на це, виглядає нерозкритим, як саме має бути застосовано положення п. 5 розділу VIII проекту.

Крім того, загалом виглядає вразливим у правовому відношенні спрямування бюджетних коштів, наданих всеукраїнській спортивній федерації, на професійну спортивну лігу, оскільки, за своїм змістом, фактично передбачає зміну цільового призначення бюджетних коштів, що не узгоджуватиметься з принципом цільового використання бюджетних коштів, згідно з яким «бюджетні кошти використовуються тільки на цілі, визначені бюджетними призначеннями та бюджетними асигнуваннями» (п. 8 ч. 1 ст. 7 Бюджетного кодексу України). Також звертаємо увагу і на те, що відповідно до ст. 95 Конституції України виключно законом про Державний бюджет України визначаються будь-які видатки держави на загальносуспільні потреби, розмір і цільове спрямування цих видатків.

Окрім того, на наш погляд, видається загалом дискусійним спрямування бюджетних коштів в умовах обмеженості фінансових ресурсів саме професійним спортивним лігам, які створюються з метою одержання прибутку (ч. 1 ст. 14 проекту). Зауважимо, що у супровідних документах до проекту відсутнє належне обґрунтування пропонованого рішення, в тому числі, й в аспекті допустимості такої допомоги.

34. Фінансово-економічне обґрунтування проекту, відповідно до п. 5 пояснювальної записки до нього, обмежується положенням, що «реалізація законопроекту буде здійснюватися в межах бюджетних призначень за відповідними бюджетними програмами передбачених у державному та місцевих бюджетах, інших джерел не заборонених законодавством». Водночас, відповідно до вимог п. 2 ч. 1 ст. 91 Регламенту Верховної Ради України, до проекту не надано обґрунтування очікуваних соціально-економічних, правових та інших наслідків застосування закону після його прийняття, зокрема, у частині зміни

обсягу та структури бюджетного фінансування спорту (в розрізі державного та місцевих бюджетів), наслідків такої зміни для галузі та бюджету тощо.

35. Аналіз положень проекту дає підстави висловити окремі міркування щодо врахування у ньому гендерних аспектів.

35.1. Частиною 5 ст. 4 проекту до основних засад державної політики у сфері спорту віднесено «гендерно орієнтований підхід». Водночас врахування гендерних аспектів прямо передбачено тільки в ще одній нормі проекту, а саме ч. 3 ст. 10 «Принципи належного врядування у спорті», де в п. 4 визначається принцип «самоврядування», який передбачає, що «статут та внутрішні правила мають визначати», серед іншого, «вимоги забезпечення недискримінації членів керівних та консультативних органів, у тому числі за гендерною ознакою».

Водночас інші положення проекту не передбачають будь-яких конкретних механізмів врахування чи застосування «гендерно орієнтованого підходу».

У цьому контексті вважаємо за доцільне навести приклад регулювання даного питання в бюджетному законодавстві. Так, наприклад, поняття «програмно-цільовий метод у бюджетному процесі» визначається як «метод управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету *із застосуванням гендерно орієнтованого підходу* та здійсненням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу» (п. 42 ч. 1 ст. 2 Бюджетного кодексу України (далі – БК)); принцип ефективності та результативності Бюджетної системи України передбачає урахування гендерних аспектів (п. 6 ч. 1 ст. 7 БК); а у ст. 20 «Застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі» передбачено, що «результативні показники бюджетної програми використовуються для оцінки ефективності бюджетної програми за напрямками використання бюджетних коштів і включають кількісні та якісні показники, які визначають результат виконання бюджетної програми, характеризують хід її реалізації, ступінь досягнення цілей державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник бюджетних коштів, досягнення мети бюджетної програми, виконання завдань бюджетної програми, висвітлюють обсяг і якість надання публічних послуг, у *тому числі з урахуванням гендерних аспектів*» (абз. 1 ч. 5 ст. 20 БК); «програмно-цільовий метод у бюджетному процесі передбачає застосування *гендерно орієнтованого підходу*, в рамках якого головні розпорядники бюджетних коштів та інші учасники бюджетного процесу враховують гендерні аспекти у процесі планування, виконання та звітування про виконання бюджетних програм» (ч. 10 ст. 20 БК). При цьому Міністерством фінансів України затверджено відповідні Методичні рекомендації щодо впровадження та застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі⁹.

⁹ Про затвердження Методичних рекомендацій щодо впровадження та застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі : Наказ; Мінфін України від 02.01.2019 № 1 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0001201-19>

А у інших підзаконних актах передбачено врахування даних методичних рекомендацій, наприклад, у п. 4 Методичних рекомендації щодо організації середньострокового бюджетного планування на місцевому рівні¹⁰ передбачено, що середньострокове бюджетне планування на місцевому рівні здійснюється, зокрема, з їх урахуванням.

35.2. Слід зазначити про те, що сьогодні спостерігається дисбаланс у рівні залученості жінок і чоловіків до занять спортом. Так, відповідний гендерний розрив спостерігається як на регіональному, так і на загальнодержавному рівнях. У регіональному розрізі, наприклад у Львівській області, за актуальними даними 70,7 тис. осіб займалися спортом професійно, з них: 27% – жінки, 73% – чоловіки; 38% жінок та 47% чоловіків займалися фізкультурою та спортом у закладах вищої освіти¹¹. Щодо загальнодержавного рівня, то останні опубліковані дані Міністерства молоді та спорту України показують, що станом на 2024 рік 673 433 осіб займалися спортом, із них жінок – 169 842¹²; загальна кількість осіб, які займаються олімпійськими видами спорту – 485 711, із них жінок – 123 668¹³.

З огляду на наведені статистичні дані щодо гендерного розриву у сфері спорту доцільним видається додаткове обґрунтування очікуваного впливу (наслідків) запропонованих змін на рівень залученості жінок і чоловіків до занять спортом.

Керівник Головного управління

С. Тихонюк

Вик.: В. Грицак, А. Сулима, О. Макаренко, О. Стрельченко, О. Гончаренко, О. Куціпак, Е. Вальковський, А. Мацюк, С. Бортнік, Т. Макійчук, Т. Ткач, Є. Корнієнко, І. Снігур, О. Мірошніченко, О. Карпенко, Я. Бережний, Н. Пархоменко

¹⁰ Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації середньострокового бюджетного планування на місцевому рівні : Наказ; Мінфін України від 23.05.2025 № 271 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0271201-25>

¹¹ URL: https://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/help/gender/description_2_5.htm

¹² УКРАЇНА СПОРТИВНА – 2024. Інформаційний довідник. Міністерства молоді та спорту України. Київ. 2025. С. 66. URL: https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Statystychna_zvitnist/ukr-sport2024.pdf

¹³ Там же, С. 67.

